

۵۷۴۲۰/۱۵۴۶۶۱

۱۳۹۸/۱۲/۴

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

بسمه تعالیٰ

"با صلوات بر محمد و آل محمد"

جناب آقای دکتر لاریجانی
رییس محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه "موافقنامه خدمات هوایی بین دولت جمهوری اسلامی ایران
و دولت جمهوری چربستان" که به پیشنهاد وزارت راه و شهرسازی
در جلسه ۱۳۹۸/۱۱/۱۶ هیئت وزیران به تصویب رسیده است
جهت طی تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می‌شود.

حسن روحانی
رییس جمهور

رونوشت: دفتر رییس جمهور، دفتر معاون اول رییس جمهور،
معاونت حقوقی رییس جمهور، معاونت امور مجلس رییس جمهور،
شورای نگهبان، وزارت راه و شهرسازی، وزارت امور خارجه،
دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیئت دولت.

دفترخانه شورای نگهبان

۹۸/۱۰/۱۶/۱۱۳

۹۸/۱۲/۷

کد پرونده

شماره ثبت:

تاریخ ثبت:

بر روی

۵۷۴۲۰/۱۵۶۸۶

۱۳۹۸ لار

بسمه تعالیٰ

مقدمه توجیهی:

با توجه به اهمیت بهره‌گیری از خدمات هوایی در گسترش پست بین‌المللی، مبادله کالا و حمل و نقل مسافر و نظر به آثار مثبت آن در تقویت روابط اقتصادی و سایر همکاری‌ها بین دو کشور ایران و صربستان و با عنایت به ضرورت تأمین شرایط حقوقی لازم برای انجام خدمات هوایی میان قلمرو دو کشور، لایحه زیر جهت طی تشریفات قانونی تقدیم می‌شود:

لایحه موافقنامه خدمات هوایی بین
دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری صربستان

ماده واحده- لایحه موافقنامه خدمات هوایی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری صربستان به شرح پیوست، تصویب و به دولت اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود.

تبصره ۱- رعایت اصل (۷۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در مورد هرگونه اصلاح موضوع

ماده (۱۵) موافقنامه الزامی است.

تبصره ۲- رعایت اصل (۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در مورد هرگونه ارجاع به داوری و حل دعوى موضوع ماده (۱۶) موافقنامه الزامی است

رئیس جمهور

وزیر ارتباطات و شهرسازی

وزیر امور خارجه

نائب رئیس مجلس شورای اسلامی

موافقنامه حمل و نقل هوایی

بین

دولت جمهوری اسلامی ایران

و

دولت جمهوری صربستان

دفتر هیئت دولت

مقدمه

دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری صربستان؛ که عضو کنوانسیون هوایپیمایی کشوری بینالمللی مورخ ۱۶ آذرماه ۱۳۲۳ هجری شمسی برابر با ۷ دسامبر ۱۹۴۴ میلادی می‌باشند، که در شیکاگو برای امضای مفتوح گردید و از این پس طرف‌های متعاهد نامیده می‌شوند، به منظور تأسیس و مهره‌برداری از خدمات هوایی منظم بین و ماورای سرزمین‌های خود به شرح زیر موافقت کردند:

ماده (۱)

الف) اصطلاح «کنوانسیون» به کنوانسیون هوایپیمایی کشوری بینالمللی که در تاریخ ۱۶ آذرماه ۱۳۲۳ هجری شمسی برابر با ۷ دسامبر ۱۹۴۴ میلادی در شیکاگو برای امضای مفتوح گردید، اطلاق می‌شود، و شامل اصلاحات کنوانسیون که به موجب ماده (۹۴) آن تصویب شده و برای طرف‌های متعاهد لازم‌الاجرا گردیده و نیز ضمایم کنوانسیون و اصلاحات آنها که به موجب ماده (۹۰) آن به تصویب رسیده و برای طرف‌های متعاهد لازم‌الاجرا شده است، خواهد بود.

ب) اصطلاح «مقام‌های هوایپیمایی» در مورد جمهوری اسلامی ایران به «سازمان هوایپیمایی کشوری» و هر شخص یا سازمانی که مجاز به انجام وظایف فعلی آن سازمان باشد اطلاق می‌گردد، و در مورد جمهوری صربستان به وزارت حمل و نقل و مدیریت هوایپیمایی کشوری جمهوری صربستان و یا هر شخص یا سازمانی که مجاز به انجام وظایف فعلی آن مقام‌ها باشد، اطلاق می‌شود.

پ) اصطلاح «شرکت هوایپیمایی تعیین شده» به یک یا چند شرکت هوایپیمایی اطلاق می‌شود که به موجب مفاد ماده (۳) این موافقت‌نامه تعیین شوند و اجازه فعالیت بیابند.

ت) اصطلاح «مسیرهای مشخص شده» به مسیرهای تعیین شده در پیوست این موافقت‌نامه اطلاق می‌گردد.

ث) اصطلاح «خدمات مورد توافق» به خدمات هوایی بینالمللی منظم مسیرهای مشخص شده برای حمل مسافران، بار همراه، بار غیرهمراه، پست، به صورت مجزا یا ترکیبی، اطلاق می‌شود.

ج) اصطلاح «ظرفیت» در مورد هوایپیمایی، به میزان بارگیری مؤثر آن هوایپیمایی در یک مسیر یا قسمتی از مسیر و ذر مورد «خدمات مورد توافق» به حاصل ضرب ظرفیت هوایپیمایی مورد استفاده در چنین خدمتی در دفعات برواز هوایپیمایی مذبور طی زمان معین در تمام یا قسمی از مسیر، اطلاق می‌شود.

چ) اصطلاح «سرزمین» در مورد یک کشور، دارای همان معنای است که در ماده (۲) کنوانسیون برای آن‌ها ذکر شده است.

ح) اصطلاحات «خدمات هوایی»، «خدمات هوایی بینالمللی»، «شرکت هوایپیمایی» و «توقف به منظورهای غیرحمل و نقل» دارای همان معنای است که در ماده (۹۶) کنوانسیون برای آن‌ها ذکر شده است.

دفترهای دولت

خ) اصطلاح «نرخ» به قیمتی اطلاق می‌شود که برای حمل مسافر، بار همراه و غیرهمراه پرداخت گردد و شامل شرایطی که به موجب آن قیمت‌های مزبور اعمال می‌شود از جمله قیمت‌ها و شرایط مقرر برای نمایندگی‌ها و سایر خدمات جنی بهاستثناء دستمزدها و شرایط حمل پست، می‌باشد.

(د) اصطلاح «اشتراك‌گذای کد» به استفاده از کد شناسایی پرواز یک شرکت هواپیمایی در خدمات انجام شده توسط یک شرکت هواپیمایی دوم اطلاق می‌شود که خدمات آن نیز به‌طور معمول به عنوان خدمات «شرکت هواپیمایی دوم» شناسایی و توسط آن شرکت انجام می‌شود.

ماده (۲)

اعطای حقوق

۱- هر طرف متعاهد جهت انجام خدمات هواپیمایی بین‌المللی منظم به وسیله شرکت هواپیمایی تعیین شده طرف متعاهد دیگر حقوق زیر را به طرف متعاهد دیگر اعطاء نماید:

الف) پرواز بدون فرود از فراز سرزمین طرف متعاهد دیگر؛

ب) توقف در سرزمین مذکور به منظورهای غیرحمل و نقل؛

ب) توقف در سرزمین مذکور به منظور سوار و بیاده کردن مسافر، بارگیری و تخلیه بار و پست در حمل و نقل بین‌المللی در نقاط مشخص شده در جدول مسیر پیوست این موافقتنامه.

۲- استفاده از حقوق حمل و نقل در نقاط واسطه و ماوراء مندرج در جدول مسیر پیوست این موافقتنامه مشروط به توافق میان مقام‌های هواپیمایی طرف‌های متعاهد خواهد بود.

۳- هیچ یک از مفاد این موافقتنامه نباید به نوعی تفسیر شود که به شرکت هواپیمایی یک طرف متعاهد این حق را اعطاء کند که در داخل سرزمین طرف متعاهد دیگر از نقطه‌ای به نقطه دیگر مبادرت به حمل مسافر، بار و پست در مقابل مzd یا کرایه نماید.

۴- چنانچه شرکت‌های هواپیمایی تعیین شده یک طرف متعاهد به دلیل درگیری‌های مسلحانه، تعراضات سیاسی یا شرایط غیرمعمول دیگری قادر به انجام خدمات مورد توافق در مسیرهای مشخص شده نباشد، طرف متعاهد دیگر نهایت تلاش خود را جهت تسهیل انجام خدمات مزبور در مسیرهای مناسب وقت به عمل خواهد آورد.

۵- شرکت‌های هواپیمایی هر طرف متعاهد که بر اساس ماده (۲) این موافقتنامه تعیین نشده‌اند نیز از حقوق تعیین شده در جزء‌های (الف) و (ب) این ماده برخوردار خواهند بود.

دفتر هیئت دولت

ماده (۳)

تعیین و اجازه

- ۱- هر طرف متعاهد حق دارد با ارسال اعلامیه کتبی به طرف متعاهد دیگر یک یا چند شرکت هواپیمایی را برای انجام خدمات مورد توافق در مسیرهای مشخص شده تعیین، یا با اعلامیه مذکور شرکت هواپیمایی تعیین شده را حذف کند یا تغییر دهد.
- ۲- پس از دریافت اعلامیه موضوع بند (۱) مقام‌ها صلاحیت‌دار طرف متعاهد دیگر باید با رعایت مفاد بندۀای (۲) و (۴) این ماده اجازه مقتضی را بدون تأخیر به شرکت هواپیمایی تعیین شده مزبور اعطاء کنند.
- ۳- مقام‌های هواپیمایی یک طرف متعاهد می‌توانند از شرکت هواپیمایی تعیین شده طرف متعاهد دیگر بخواهند که آنان را مجاب سازد که شرایط مقرر در قوانین و مقرراتی را که معمولاً به موجب مفاد کنوانسیون توسط آن مقام‌ها در مورد خدمات هواپی بین‌المللی اعمال می‌گردد، دارا می‌باشد.
- ۴- هر طرف متعاهد حق دارد در هر مورد که مجب نشده باشد مالکیت عمدۀ و کنترل مؤثر شرکت هواپیمایی تعیین شده متعلق و در اختیار طرف متعاهد دیگر یا اتباع آن است از اعطای اجازه بهره‌برداری موضوع بند (۲) این ماده امتناع ورزد و یا هر شرطی را که برای اعمال حقوق مذکور در ماده (۲) این موافقت‌نامه توسط آن شرکت هواپیمایی تعیین شده لازم بداند، وضع نماید.
- ۵- شرکت هواپیمایی تعیین شده می‌تواند در هر زمان پس از دریافت اجازه مندرج در بند (۲) این ماده بهره‌برداری از خدمات مورد توافق را آغاز کند مشروط بر آنکه نرخی مطابق ضوابط ماده (۱۱) این موافقت‌نامه در مورد سرویس‌های مزبور وضع شده و مجری باشد.

ماده (۴)

تعليق و لغو

- ۱- هر طرف متعاهد می‌تواند در موارد مشروح زیر مجوز بهره‌برداری را لغو یا استفاده از حقوق مندرج در ماده (۲) این موافقت‌نامه را در مورد شرکت هواپیمایی تعیین شده طرف متعاهد دیگر متعلق، یا هر شرطی را که برای استفاده از این حقوق لازم می‌داند وضع کند:
 - الف) چنانچه قانع نشود که مالکیت عمدۀ و کنترل مؤثر شرکت هواپیمایی مذکور متعلق و در اختیار طرف متعاهد دیگر یا اتباع اوی می‌باشد؛ یا
 - ب) چنانچه شرکت هواپیمایی مذکور قوانین و یا مقررات طرف متعاهدی که این حقوق را اعطاء نموده است رعایت نکند؛ یا
 - پ) چنانچه شرکت هواپیمایی مذکور در انجام عملیات بهره‌برداری از خدمات‌های مورد توافق طبق مفاد این موافقت‌نامه تحطی کند.

دفتر هیئت دولت

۲- لغو یا تعليق یا وضع شرایط مذکور در بند (۱) اين ماده جز در مواردي که برای جلوگيري از نقض بيشتر قوانين و یا مقررات و یا مفاد اين موافقتنامه فوريت داشته باشد، فقط پس از مشورت با طرف متعاهد ديگر صورت خواهد گرفت. اين مشورت بين مقامهاي هواپيماري پس از دريافت درخواست در اسرع وقت شروع خواهد شد.

ماده (۵)

شمول قوانين و مقررات

۱- قوانين و مقررات هر طرف متعاهد در مورد ورود يا خروج هواپيماهائي که به امر هوانوردی بين المللی اشتغال دارند و نيز قوانين و مقررات مربوط به بهرهبرداري و هوانوردی اين قبيل هواپيماهها مadam که برقرار يا داخل سرزمين آن طرف متعاهد میباشند، در مورد هواپيماهائي شركت هواپيماري تعين شده طرف متعاهد ديگر اعمال خواهد شد.

۲- قوانين و مقررات هر طرف متعاهد که ناظر به ورود، اقامت موقت و خروج مسافرين، خدمه، بار يا پست از سرزمين آن میباشد از قبيل تشريفات ورود و خروج، مهاجرت و همچنین مقررات گمرکي و بهداشتی در مورد مسافرين، خدمه، بار يا محمولات پستي هواپيماري شركت هواپيماري تعين شده طرف متعاهد ديگر مadam که در سرزمين مذکور باشند اعمال خواهد شد.

۳- هر طرف متعاهد بنا به تقاضاي طرف متعاهد ديگر نسخه اي از قوانين و مقررات مذکور در اين ماده را در اختيار آن قرار خواهد داد.

۴- شركت هواپيماري تعين شده يك طرف متعاهد حق دارد برای تبليغ حمل و نقل هوائي و فروش خدمات حمل و نقل و سایر مخصوصيات جانبي و اريه خدمات لازم برای بهرهبرداري از خدمات هوائي، طبق قوانين و مقررات طرف متعاهد ديگر، در سرزمين آن طرف متعاهد، دفتر نمایندگی تأسيس نماید.

۵- شركت هواپيماري تعين شده يك طرف متعاهد حق دارد طبق قوانين و مقررات مربوط به ورود، اقامت و اشتغال طرف متعاهد ديگر، نسيت به وارد كردن كارکنان مدیريش، فني، عملياتي و سایر كارکنان متخصص مورد نياز برای بهرهبرداري از خدمات توافق شده و تسهيل آن اقدام نماید.

۶- شركت هواپيماري تعين شده يك طرف متعاهد حق دارد سرويس هاي حمل و نقل را با استفاده از مدارك حمل و نقلی خود در سرزمين طرف متعاهد ديگر، طبق قوانين و مقررات طرف متعاهد ديگر به فروش برپساند. است فروش میتواند به طور مستقيم توسط شركت هاي هواپيماري تعين شده، يا از طريق عوامل فروش آنها انجام شود.

۷- هر طرف متعاهد، بنا به درخواست و پس از تسویه تعهدات مالياتي طبق قوانين و مقررات طرف متعاهد ديگر، حق انتقال درآمدهای مزاد بر مخارج حاصل از بهرهبرداري از خدمات هوائي بين المللی در سرزمين خود را به شركت هواپيماري تعين شده آن طرف متعاهد اعطاء خواهد كرد.

دفتر هبئت دولت

۸- این انتقال بر اساس قوانین و مقررات سرزمین طرف متعاهدی انجام خواهد شد که معامله در آن صورت گرفته است و غیر از هزینه های رایج دریافتی توسط بانکها جهت انجام چنین معاملاتی، مشمول هیچ هزینه ای نخواهد بود.

ماده (۶)

معافیت از حقوق گمرکی، سود بازرگانی و سایر عوارض

۱- هوابیماهایی که توسط شرکت های هوابیمایی تعیین شده یک طرف متعاهد در سرویس های مورد توافق مورد بهره برداری قرار می گیرند و نیز لوازم موردنیاز جاری آنها، مواد سوختی و روغن موتور و مواد مصرفی هوابیما که در داخل هوابیما قرار داده شده است، هنگام ورود به سرزمین طرف متعاهد دیگر، بر اساس عمل متقابل، از پرداخت کلیه حقوق گمرکی و سایر عوارض واردات، دستمزدهای بازرگانی و سایر مالیات ها و هزینه های مشابه معاف خواهند بود، مشروط بر این که این لوازم، قطعات یدکی و مواد مصرفی تا زمان تُرک سرزمین آن طرف متعاهد در داخل هوابیما باقی بماند.

۲- به غیر از هزینه های مربوط به خدمات انجام شده، موارد زیر نیز بر اساس عمل متقابل از عوارض، دستمزدها و هزینه های مشابه معاف خواهند بود:

الف) سوخت و روغن موتور مصرفی هوابیماهای شرکت هوابیمایی تعیین شده طرف متعاهد دیگر در انجام خدمات توافق شده، حتی در زمانی که قرار باشد مواد مصرفی مزبور در بخشی از پرواز بر فراز سرزمین طرف متعاهدی که در آنجا مواد مزبور در داخل هوابیما قرار گرفته است، استفاده شوند؛

ب) قطعات یدکی از جمله موتور و لوازم موردنیاز جاری، وارد شده به سرزمین یک طرف متعاهد به منظور تعمیر و نگهداری هوابیماهای مورد استفاده توسط شرکت های هوابیمایی تعیین شده طرف متعاهد دیگر در خدمات مورد توافق؛

پ) خوارباری که در سرزمین یک طرف متعاهد، پار هوابیماهای شرکت هوابیمایی تعیین شده طرف متعاهد دیگر می شود تا هنگام انجام خدمات توافق شده در داخل آن هوابیماها استفاده شود؛

ت) کالاهای تبلیغاتی و اقلام متعدد الشکل و مدارک فاقد ارزش بازرگانی شرکت های هوابیمایی، مورد استفاده توسط شرکت های هوابیمایی تعیین شده یک طرف متعاهد در سرزمین طرف متعاهد دیگر؛

ممکن است مقرر گردد اقلام موضوع این بند تحت نظرارت یا کنترل گمرکی قرار گیرند.

۳- لوازم مورد نیاز جاری هوابیما و نیز کالاهای مواد مصرفی و قطعات یدکی نگهداری شده در هوابیمایی شرکت هوابیمایی تعیین شده هر یک از طرف های متعاهد، فقط با موافقت مقام های گمرکی طرف متعاهد دیگر در سرزمین آن طرف قابل تخلیه است. در این صورت می توان آنها را تا زمانی که طبق مقررات گمرکی مجددأ صادر می شوند یا مشمول یکی از رویه های مصوب گمرک قرار می گیرند تحت نظرارت مقام های گمرکی نامبرده قرار داد.

دفتر هیئت دولت

ماده (۷)

گذر مستقیم

مسافران، اثاثیه مسافران و باری که از سرزمین یک طرف متعاهد در گذر مستقیم قرار دارند و از حریمی که در فرودگاه بدین منظور اختصاص یافته خارج نمی‌شوند، فقط مشمول کنترل ساده‌ای خواهند بود. اثاثیه مسافر و بار تا زمانی که در ترانزیت مستقیم است از حقوق گمرکی و سود بازرگانی و هرگونه مالیات معاف خواهد بود.

ماده (۸)

تسهیلات و هزینه‌های فرودگاهی

۱- هر یک از طرف‌های متعاهد در سرزمین خود فرودگاه یا فرودگاه‌هایی را جهت استفاده شرکت هواپیمایی تعیین شده طرف متعاهد دیگر در مسیرهای مشخص شده تعیین خواهد کرد، و تسهیلات ارتباطی، هوانوردی، هواشناسی و سایر خدماتی را که برای بهره‌برداری خدمات مورد توافق لازم است در اختیار شرکت هواپیمایی تعیین شده طرف متعاهد دیگر قرار خواهد داد.

۲- هر یک از طرف‌های متعاهد می‌تواند در قبال استفاده هواپیماهای شرکت هواپیمایی تعیین شده طرف متعاهد دیگر از فرودگاهها و سایر تأسیسات آن هزینه‌های عادلانه و معقولی دریافت دارد، مشروط بر آنکه میزان این هزینه‌ها از آنجه شرکت‌های هواپیمایی آن که در خدمات هوانی مشابه بین‌المللی تردد می‌کنند، برای استفاده از چنین فرودگاه و تأسیساتی می‌پردازند، تجاوز نکند.

ماده (۹)

مقررات ظرفیت و تصویب برنامه‌های پرواز

۱- شرکت‌های هواپیمایی تعیین شده طرف‌های متعاهد از رفتار عادلانه و برابر برخوردار خواهند بود تا بتوانند برای انجام خدمات مورد توافق در مسیرهای مشخص شده از فرصت‌های متساوی بهره‌مند باشند.

۲- در انجام خدمات مورد توافق، شرکت هواپیمایی تعیین شده هر طرف متعاهد، منافع شرکت هواپیمایی طرف دیگر را مورد نظر قرار خواهد داد تا من غيرحق در خدمات طرف دیگر در تمام یا قسمی از همان مسیرها اثر نامطلوب ایجاد نشود.

۳- هدف اصلی از برقراری خدمات مورد توافق توسط شرکت‌های هواپیمایی تعیین شده طرف‌های متعاهد، تأمین ظرفیت کافی با ضریب بار مناسب جهت رفع نیازمندی‌های جاری و پیش‌بینی شده معقول برای حمل مسافر و بار و پست بین سرزمین طرف متعاهد تعیین کننده شرکت هواپیمایی و سرزمین طرف متعاهد دیگر می‌باشد.

۴- شرکت هواپیمایی تعیین شده هر طرف متعاهد همچنین می‌تواند با رعایت اصول مندرج در بندهای (۱)، (۲) و (۳) این ماده، ظرفیتی را برای رفع نیازمندی‌های حمل و نقل بین سرزمین‌های کشورهای ثالث مندرج در جدول مسیر پیوست این موافقتنامه و سرزمین طرف متعاهد دیگر تأمین نماید.

دفتر هیئت دولت

۵- ظرفیتی که عرضه می‌شود شامل تعداد خدمات و نوع هواپیمایی مورد استفاده شرکت‌های هواپیمایی تعیین شده طرفهای متعاهد در خدمات مورد توافق می‌تواند از سوی شرکت‌های هواپیمایی تعیین شده پیشنهاد شود. پیشنهاد مزبور پس از مذکوره و تبادل نظر بین شرکت‌های هواپیمایی تعیین شده با رعایت اصول مندرج در بندی‌ها (۱)، (۲) و (۳) این ماده ارایه خواهد شد. ظرفیت مذکور با تصویب مقام‌های هواپیمایی طرفهای متعاهد تعیین و اجرا خواهد شد.

۶- در صورت عدم توافق بین شرکت‌های هواپیمایی تعیین شده طرفهای متعاهد، مسایل مندرج در بند (۵) این ماده از طریق توافق بین مقام‌های هواپیمایی طرفهای متعاهد حل و فصل خواهد گردید. تا زمانی که این توافق حاصل نگردد، ظرفیت عرضه شده توسط شرکت‌های هواپیمایی تعیین شده بدون تغییر باقی خواهد ماند.

۷- شرکت هواپیمایی تعیین شده هر طرف متعاهد، حداقل سی (۳۰) روز قبل از شروع خدمات در مسیرهای مشخص شده، برنامه‌های پرواز را برای تصویب به مقام‌های هواپیمایی طرف متعاهد دیگر تسلیم خواهد نمود. در مورد تغییرات بعدی نیز به همین ترتیب عمل خواهد شد. در موارد خاص می‌توان این محدوده زمانی را با تصویب مقام‌های نامبرده تغییر داد.

ماده (۱۰)

شناسائی گواهینامه‌ها و پروانه‌ها

گواهینامه‌های قابلیت پرواز و گواهینامه‌های صلاحیت و پروانه‌هایی که توسط یک طرف متعاهد صادر شده یا اعتبار یافته و هنوز به قوت خود باقی باشد، برای بهره‌برداری از خدمات مورد توافق در مسیرهای تعیین شده، توسط طرف متعاهد دیگر معتبر شناخته خواهد شد، مشروط بر این که شرایط صدور یا اعتبار گواهینامه‌ها و پروانه‌های مزبور مساوی یا بیش از حداقل استانداردهایی باشد که به موجب کنوانسیون وضع شده یا خواهد شد. در هر حال هر طرف متعاهد این حق را برای خود محفوظ می‌دارد که در مورد پرواز از فراز سرزمین خود از شناسائی گواهینامه‌های صلاحیت و پروانه‌هایی که برای اتباع آن توسط طرف متعاهد دیگر یا هر دولت دیگری صادر شده با معتبر شناخته شده خودداری نماید.

ماده (۱۱)

ترخ‌های حمل و نقل هواپی

۱- ترخ‌های مورد اجرا توسط شرکت‌های هواپیمایی تعیین شده طرفهای متعاهد در بهره‌برداری از خدمات مورد توافق در سطح معقولی خواهد بود که با توجه به کلیه عوامل مربوط از جمله هزینه بهره‌برداری و سود معقول و خصوصیات خدمات و ترخ‌های شرکت‌های هواپیمایی دیگر که در تمام یا قسمی از همان مسیرها سرویس‌های هواپی منظم انجام می‌دهند، وضع می‌گردد.

دفتر هیئت دولت

۲- هر طرف متعاهد می‌تواند اطلاعیه قبلی در خصوص نرخ‌ها به مقام‌ها هوایمایی بدهد یا نرخ‌های مورد اجرا برای انجام خدمات مورد توافق را نزد آن مقام‌ها ثبت نماید.

۳- نرخ‌های موضوع بند (۱) این ماده براساس قواعد زیر تعیین می‌گردد:

(الف) در صورتی که شرکت‌های هوایمایی تعیین شده دو طرف متعاهد عضو یک اتحادیه بین‌المللی شرکت‌های هوایمایی با سازوکار تعیین نرخ باشند و یک قطعنامه نرخ، راجع به خدمات مورد توافق از قبل وجود داشته باشد، نرخ‌ها براساس این قطعنامه بین شرکت‌های هوایمایی تعیین شده طرف‌های متعاهد توافق خواهد شد.

(ب) چنانچه هیچ‌کدام از شرکت‌های هوایمایی تعیین شده طرف‌های متعاهد عضو اتحادیه شرکت‌های هوایمایی نباشد و یا قطعنامه نرخ مندرج در جزء (الف) فوق وجود نداشته باشد شرکت‌های هوایمایی تعیین شده طرف‌های متعاهد در مورد نرخ‌هایی که برای خدمات مورد توافق اعمال می‌گردد بین خود توافق خواهند کرد.

(پ) نرخ‌هایی که به ترتیب مندرج در جزء‌های (الف) و (ب) فوق مورد توافق قرار می‌گیرد لاقل سی (۳۰) روز قبل از تاریخ پیشنهادی اجرا برای تصویب به مقام‌های هوایمایی طرف‌های متعاهد تسلیم خواهد گردید. این محدوده زمانی با موافقت مقام‌های مذکور قابل تغییر است.

ت: چنانچه شرکت‌های هوایمایی تعیین شده طرف‌های متعاهد توانند درباره نرخ‌های قابل اجرا به توافق برسند یا چنانچه یک طرف متعاهد شرکت هوایمایی خود را به منظور انجام خدمات مورد توافق تعیین نموده باشد و یا چنانچه در فاصله پانزده (۱۵) روز اول از دوره سی (۳۰) روزه موضوع جزء (پ) فوق، مقام‌های هوایمایی یک طرف متعاهد عدم رضایت خود را از هر یک از نرخ‌های توافق شده بین شرکت‌های هوایمایی طرف‌های متعاهد طبق جزء‌های (الف) و (ب) فوق به مقام‌های هوایمایی طرف متعاهد دیگر اعلام دارند، مقام‌های هوایمایی طرف‌های متعاهد اهتمام خواهند نمود در مورد نرخ‌های مناسب جهت اجرا به توافق برسند. بمطور کلی هیچ نرخی قبل از تصویب مقام‌های هوایمایی طرف‌های متعاهد به مورد اجرا گذارده نخواهد شد. با وجود این چنانچه ظرف مدت پانزده (۱۵) روز یاد شده، هیچ‌کدام از مقام‌های هوایمایی طرف‌های متعاهد عدم رضایت خود را نسبت به نرخ‌های توافق شده بین شرکت‌های هوایمایی تعیین شده اعلام ندارند، نرخ‌های مزبور تصویب شده تلقی خواهد شد.

۴- هیچ یک از طرف‌های متعاهد اقدامی یک جانبه برای جلوگیری از دایرکردن یا تداوم یک نرخ پیشنهادی جهت اجرا یا به اجرا درآمده توسط شرکت هوایمایی تعیین شده هر یک از طرف‌های متعاهد در بهره‌برداری از خدمات مورد توافق، انجام نخواهد داد. چنانچه هر یک از طرف‌های متعاهد باور داشته باشد که هرگونه نرخ مزبور در تنافض با مفاد مندرج در این ماده است، می‌تواند درخواست مشاوره نماید و ظرف

دفتر هیئت دولت

چهاردهم (۱۴) روز پس از دریافت مراتب ثبت، دلایل نارضایتی خود را به طرف متعاهد دیگر اعلام نماید. این مشاوره ها حداکثر سی (۳۰) روز پس از دریافت درخواست انجام خواهد شد.

۵- نزخ های تعیین شده به موجب این ماده تا زمانی که نزخ های جدید تعیین نشده باشد، به قوت خود باقی خواهد ماند.

ماده (۱۲)
امنیت هوایوردي

۱- طرفهای متعاهد حقوق و تعهداتی را که به موجب حقوق بینالملل در قبال یکدیگر در خصوص حفظ امنیت هوایپمایی کشوری در برابر اعمال مداخله گرایانه غیرقانونی دارند، مورد تاکید قرار می دهند. طرفهای متعاهد بدون تحديد کلیت حقوق و تعهداتی که به موجب حقوق بینالملل به عهده دارند، به ویژه طبق مفاد کنوانسیون راجع به جرایم و برخی اعمال ارتکابی دیگر در هوایپما امضا شده در توکیو به تاریخ ۱۳۴۲/۶/۲۳ هجری شمسی مطابق با ۱۴ سپتامبر ۱۹۶۳ میلادی، کنوانسیون راجع به جلوگیری از تصرف غیرقانونی هوایپما امضا شده در لاهه به تاریخ ۱۳۴۹/۹/۲۵ هجری شمسی مطابق با ۱۶ دسامبر ۱۹۷۰ میلادی و کنوانسیون راجع به جلوگیری از اعمال غیرقانونی علیه ایمنی هوایپمایی کشوری امضا شده در مونترال به تاریخ ۱۳۵۰/۷/۱ هجری شمسی مطابق با ۲۲ سپتامبر ۱۹۷۱ میلادی، بروتکل راجع به جلوگیری از اعمال غیرقانونی خشونت آمیز در فرودگاههای خدمات دهنده به هوایپماهای کشوری بین المللی، مکمل کنوانسیون جلوگیری از اعمال غیرقانونی علیه ایمنی هوایپمایی کشوری امضا شده در مونترال به تاریخ ۱۳۶۶/۱۲/۰۵ هجری شمسی مطابق با ۲۴ فوریه ۱۹۸۸ میلادی و کنوانسیون علامتگذاری مواد منفجره پلاستیکی به منظور شناسایی، امضاء شده در مونترال به تاریخ ۱۳۶۹/۱۲/۱۰ هجری شمسی مطابق با ۱ مارس ۱۹۹۱ عمل خواهد کرد.

۲- طرفهای متعاهد حسب تقاضا، کلیه مساعدت های لازم را به یکدیگر جهت جلوگیری از تصرف غیرقانونی هوایپماهای کشوری و سایر اعمال غیرقانونی علیه امنیت این هوایپماها، مسافرین و خدمه آنها، فرودگاهها و تأسیسات هوایوردي و هر نوع تهدید دیگر علیه امنیت هوایپمایی کشوری ارایه خواهد کرد.

۳- طرفهای متعاهد باید در روابط دوجانبه خود طبق مقررات امنیت هوایوردي مصوب سازمان بینالمللی هوایپمایی کشوری که به عنوان ضمایم کنوانسیون هوایپمایی کشوری بینالمللی شناخته شده است تا حدودی که مقررات امنیتی مزبور در مورد طرفهای متعاهد قابل اجرا است عمل نمایند. هر یک از طرفهای متعاهد باید از متصدیان هوایپماهایی که محل ثبت آن هوایپماها با محل اصلی کار و یا اقامه دائمی متصدیان آنها در سرزمین وی واقع شده و نیز از متصدیان فرودگاههای واقع در سرزمین خود بخواهد که مطابق مقررات هوایوردي مزبور عمل کنند.

۴- هر طرف متعاهد می تواند از متصدیان هوایپماها بخواهد که مقررات امنیت هوایوردي مورد اشاره در بند (۳) این ماده را که طرف متعاهد دیگر برای ورود به سرزمین خود، خروج از آن یا در مدت توقف در آنجا

دفتر هیئت دولت

مقرر کرده است، رعایت کنند. هر طرف متعاهد باید اطمینان حاصل کند که در سرزمین آن اقدامات کافی برای حفاظت از هواپیماها و بازرگانی مسافران، خدمه، لوازم همراه مسافر، اثاثیه مسافر، بار و خواروبار هواپیما پیش از سوار شدن مسافران یا بازگیری و به هنگام آن بهنحو مؤثر انجام می‌شود. همچنین هر طرف متعاهد باید هر درخواستی را که طرف متعاهد دیگر برای انجام اقدامات امنیتی ویژه معقول جهت مقابله با تهدیدی خاص به عمل آورد، با نظر مساعد مورد توجه قرار دهد.

۵- هرگاه هواپیماهای کشوری به طور غیرقانونی تصرف شود و یا اعمال غیرقانونی دیگری علیه امنیت این هواپیماها، مسافرین و خدمه آنها، فرودگاهها یا تأسیسات هوانوردی صورت پذیرد، و یا تهدیدی در این مورد انجام گیرد، طرفهای متعاهد باید از طریق تسهیل ارتباطات و اتخاذ تدابیر مناسب دیگر به منظور ختم سریع و بی خطر حادثه و یا خنثی کردن تهدید مزبور به یکدیگر یاری رسانند.

ماده (۱۳)

ایمنی هوانوردی

۱- هر طرف متعاهد می‌تواند در هر زمان در رابطه با استانداردهای ایمنی در زمینه‌های مربوط به تأسیسات هوانوردی، خدمه پرواز، هواپیما و بهره‌برداری از هواپیما که طرف متعاهد دیگر به کار گرفته است، درخواست مشاوره نماید. چنین مشاوره‌ای طرف مدت سی روز از تاریخ درخواست مزبور انجام خواهد شد.

۲- چنانچه پس از مشاوره مزبور یک طرف متعاهد ملاحظه کند استانداردهای ایمنی در زمینه‌های موضوع بند (۱) که در آن زمان به موجب کتوانسیون وضع شده به طور مؤثر توسط طرف متعاهد دیگر به کار گرفته یا اجرا نمی‌شود، طرف متعاهد دیگر را از یافته‌های مزبور و اقداماتی که برای تطبیق با استانداردهای ایکائو ضروری به نظر می‌رسد آگاه خواهد کرد. طرف متعاهد دیگر اقدام اصلاحی مناسب را در فرصت زمانی توافق شده اتخاذ خواهد نمود.

۳- همچنین به موجب ماده (۱۶) کتوانسیون توافق می‌شود هر نوع هواپیمایی که توسط شرکت هواپیمایی تعیین شده یک طرف متعاهد یا از طرف آن در سرویس‌هایی از مبدأ سرزمین طرف متعاهد دیگر یا بالعکس مورد بهره‌برداری قرار گیرد، می‌تواند مدامی که در سرزمین طرف متعاهد دیگر است، مشمول ایجاد نمایندگان مجاز طرف متعاهد دیگر قرار گیرد، مشروط بر اینکه این امر منجر به تأخیر بدون دلیل در بهره‌برداری از هواپیما نگردد. علیرغم تمهدات مندرج در ماده (۲۳) کتوانسیون هدف این بازرگانی، تایید اعتبار اینداد هواپیمای مربوط، گواهینامه خدمه و تطبیق تجهیزات و وضعیت هواپیما با استانداردهای وضع شده در آن زمان به موجب کتوانسیون می‌باشد (در این ماده، بازرگانی رمپ نامیده می‌شود).

۴- در صورتی که هر یک از این بازرگانی‌های رمپ یا مجموعه‌ای از بازرگانی‌های رمپ موجب شود:

الف) نگرانی جدی در مورد عدم مطابقت هواپیما یا بهره‌برداری از آن با حداقل استانداردهایی که در آن زمان به موجب کتوانسیون وضع شده، یا

دفتر هیئت دولت

ب) نگرانی جدی در مورد فقدان رعایت و اجرای استانداردهای اینمی که در آن زمان به موجب کنوانسیون وضع شده، ایجاد شود.

طرف متعاهدی که نمایندگان مجاز آن، بازرسی رمپ را انجام می‌دهند، با توجه به ماده ۳۳ کنوانسیون، می‌تواند نتیجه بگیرد الزاماتی که به موجب آن گواهینامه یا پروانه‌هایی درخصوص آن هواپیما یا خدمه هواپیما صادر شده یا اعتبار یافته، یا الزاماتی که به موجب آن هواپیما مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد، برابر یا بالاتر از حداقل استانداردهایی نیست که به موجب کنوانسیون وضع شده است.

۵- چنانچه از دسترسی برای انجام بازرسی رمپ در مورد هواپیمایی مورد استفاده شرکت‌های هواپیمایی تعیین شده یک طرف متعاهد طبق بند (۳) این ماده توسط نماینده شرکت هواپیمایی مزبور مانع به عمل آید، طرف متعاهد دیگر می‌تواند چنین استنباط کند که نگرانی‌های جدی از نوع مذکور در بند (۴) این ماده وجود دارد و به نتایج موضوع آن بند برسد.

۶- هر طرف متعاهد حق تعلیق یا تغییر فوری مجوز بهره‌برداری شرکت با شرکت‌های هواپیمایی تعیین شده طرف متعاهد دیگر را چنانچه اقدام فوری برای حصول اطمینان از اینمی بهره‌برداری شرکت هواپیمایی تعیین شده ضروری باشد برای خود محفوظ می‌دارد.

۷- هر اقدامی از سوی یک طرف متعاهد طبق بند (۶) این ماده با این رفتار زمینه اتخاذ آن اقدام متوقف خواهد شد.

۸- با توجه به بند (۲) این ماده اگر مشخص شود که با پایان یافتن فرصت زمانی توافق شده، یک طرف متعاهد در حالت عدم مطابقت با استانداردهای ایکانو باقی مانده است، دبیرکل ایکانو باید از این موضوع و نیز تصمیم رضایتبخش بعدی نسبت به موقعیت مطلع گردد.

ماده (۱۴)

تسلیم آمار

مقام‌های هواپیمایی هر طرف متعاهد اطلاعات و آمار مربوط به حمل و نقل انجام شده در خدمات مورد توافق توسط شرکت هواپیمایی تعیین شده خود به سرزمهین طرف متعاهد دیگر با از آن سرزمهین را که معمولاً توسط شرکت هواپیمایی تعیین شده برای مقام‌های هواپیمایی ملی خود تهیه و به آنها ارایه می‌گردد، بنابر تقاضا در اختیار مقام‌های هواپیمایی طرف متعاهد دیگر قرار خواهد داد. ارایه هرگونه اطلاعات اضافی آماری جمل و نقل مورد درخواست مقام‌های هواپیمایی یک طرف متعاهد از مقام‌های هواپیمایی طرف متعاهد دیگر منوط به مذاکره و توافق طرف‌های متعاهد خواهد بود.

دفتر هیئت دولت

ماده (۱۵)

مشاوره، تغییر و اصلاح

- ۱- طرفهای متعاهد جهت حسن اجرای این موافقتنامه از طریق مقامهای هوابیمایی خود با یکدیگر همکاری خواهند کرد و به این منظور مقامهای هوابیمایی یک طرف متعاهد می‌توانند در هر زمان از مقام‌های هوابیمایی طرف متعاهد دیگر درخواست مشاوره کنند.
- ۲- مشاوره درخواستی مقامهای هوابیمایی هر طرف متعاهد ظرف شصت (۶۰) روز از تاریخ دریافت تقاضا آغاز خواهد شد.
- ۳- هر یک از طرفهای متعاهد می‌تواند در هر زمان که لازم بداند خواستار تغییر یا اصلاح مفاد این موافقتنامه شود و در اینصورت طرفهای متعاهد باید ظرف شصت (۶۰) روز از تاریخ دریافت درخواست مذاکره توسط طرف متعاهد دیگر در این خصوص به مذاکره پردازند.
- ۴- هرگونه تغییر یا اصلاح این موافقتنامه با رعایت مفاد ماده (۲۰) این موافقتنامه، به مورد اجرا نهاده خواهد شد.

۵- علیرغم مفاد بند (۴) اصلاحات جدول مسیر پیوست این موافقتنامه می‌تواند، به طور مستقیم بین مقامهای هوابیمایی طرفهای متعاهد توافق قرار گیرد. اصلاحات با مبادله یادداشت‌های دیپلماتیک لازم‌اجرا خواهد گردید.

ماده (۱۶)

حل اختلافات

- ۱- هر گاه در مورد تفسیر یا اجرای این موافقتنامه و پیوست (پیوست‌های) آن بین طرفهای متعاهد اختلافی بروز نماید، طرفهای متعاهد در مرحله نخست اهتمام خواهند کرد که اختلاف را از طریق مذاکره حل و فصل نمایند.
 - ۲- هر گاه طرفهای متعاهد نتوانند اختلاف را از طریق مذاکره حل و فصل کنند، می‌توانند با توافق موضوع را جهت کسب نظر مشورتی به هر شخص با هیئتی ارجاع کنند.
 - ۳- چنانچه طرفهای متعاهد به موجب بندهای (۱) و (۲) این ماده در مورد حل اختلاف به تیجه نرسند هر یک از طرفهای متعاهد می‌تواند با رعایت قوانین و مقررات مربوط خود، ضمن ارسال اطلاعیه‌ای برای طرف متعاهد دیگر موضوع را به هیئت داوری سه نفره مرکب از دو داور منتخب طرفهای متعاهد و یک سردار ارجاع نماید.
- در صورت ارجاع امر به داوری، هر یک از طرفهای متعاهد ظرف مدت شصت (۶۰) روز از تاریخ دریافت اطلاعیه ارجاع اختلاف به داوری، نسبت به معوفی یک داور اقدام می‌کند و داوران منتخب طرفهای متعاهد ظرف مدت شصت (۶۰) روز از تاریخ آخرین انتخاب، سردار را تعیین خواهند کرد. چنانچه هر یک از طرف-

دفتر هیئت دولت

های متعاهد ظرف مدت مقرر داور خود را تعیین نکند، و یا داوران منتخب ظرف مدت مذکور، در مورد انتخاب سرداور به توافق نرسند، هر یک از طرفهای متعاهد می‌تواند از رئیس شورای سازمان بین‌المللی هوایپمایی کشوری بخواهد که حسب مورد داور طرف ممتنع یا سرداور را تعیین نماید.

سرداور باید در هر صورت تابعیت کشوری را دارا باشد که در زمان انتخاب با طرفهای متعاهد روابط سیاسی دارد.

۴- در مواردی که سرداور باید توسط رئیس شورای سازمان بین‌المللی هوایپمایی کشوری تعیین شود چنانچه رئیس شورای سازمان بین‌المللی هوایپمایی کشوری از انجام وظیفه مذکور معدوم یا تبعه یکی از طرفهای متعاهد باشد، انتصاب توسط معاون رئیس انجام خواهد شد، و چنانچه معاون رئیس نیز از انجام وظیفه مذکور معدوم یا تبعه یکی از طرفهای متعاهد باشد، این انتصاب توسط عضو ارشد شورا که تابعیت هیچیک از طرفهای متعاهد را نداشته باشد، انجام خواهد شد.

۵- هیئت داوری با توجه به سایر مواردی که طرفهای متعاهد توافق نموده‌اند آنین و محل داوری را تعیین خواهد نمود.

ع- تصمیمات هیئت داوری برای طرفهای متعاهد لازم الاتّباع است.

۷- مخارج داوری، شامل هزینه‌ها و دستمزدهای داوران به نسبت مساوی توسط طرفهای متعاهد پرداخت خواهد گردید. هر گونه مخارجی که توسط شورا در رابطه با نصب سرداور و یا داور طرف ممتنع به شرح مندرج در بند (۳) این ماده بوجود آید به عنوان بخشی از هزینه‌های داوری محسوب خواهد گردید.

ماده (۱۷)

فسخ

هر طرف متعاهد می‌تواند در هر زمان قصد خود را مبنی بر فسخ این موافقت‌نامه طی اطلاعیه کتبی به طرف متعاهد دیگر اعلام نماید. این اطلاعیه همزمان به آگاهی سازمان بین‌المللی هوایپمایی کشوری نیز خواهد رسید و در این صورت موافقت‌نامه دوازده (۱۲) ماه پس از اعلام دریافت اطلاعیه فسخ توسط طرف متعاهد دیگر فسخ شده تلقی خواهد شد، مگر آن که اطلاعیه فسخ قبل از انقضای این مدت با تراضی طرفهای متعاهد مسترد شود. هر گاه طرف متعاهد دیگر دریافت اطلاعیه فسخ را اعلام نکند، اطلاعیه مذبور چهارده (۱۴) روز پس از وصول آن به سازمان بین‌المللی هوایپمایی کشوری دریافت شده تلقی خواهد شد.

دفتر هیئت دولت

ماده (۱۸)

مطابقت با کنوانسیون‌ها یا موافقتنامه‌های چند جانبه

چنانچه کنوانسیون یا موافقتنامه چند جانبه حمل و نقل هوایی در مورد هر دو طرف متعاهد لازم الاجرا گردد، این موافقتنامه و پیوست (پیوست‌های آن باید از طریق مذکور به شرح مندرج در ماده (۱۵) به نحوی اصلاح شود که با مقررات کنوانسیون یا موافقتنامه مذبور انطباق یابد.

ماده (۱۹)

ثبت

این موافقتنامه و پیوست (پیوست‌های آن و هرگونه اصلاحیه آن نزد سازمان بین‌المللی هواپیمایی کشوری به ثبت خواهد رسید.

ماده (۲۰)

لازم الاجرا شدن

این موافقتنامه از تاریخ آخرین اطلاعیه هر طرف متعاهد از طریق مجازی سیاسی به طرف متعاهد دیگر مبنی بر اینکه اقدامات لازم را طبق قوانین و مقررات خود برای لازم الاجرا شدن این موافقتنامه به عمل آورده، به مورد اجرا گذارده خواهد شد.

برای گواهی مراتب بالا، نمایندگان تام‌الاختیار امضاکننده زیر که از طرف دولت‌های متبع خود به طور مقتضی مجاز می‌باشند این موافقتنامه را امضا نمودند.

این موافقتنامه در یک مقدمه و (۲۰) ماده و یک پیوست در بلگراد در تاریخ ۳۱ خرداد ۱۳۹۷ هجری شمسی برابر با ۲۱ ژوئن ۲۰۱۸ میلادی در دو نسخه اصلی به زبان‌های فارسی، صربستانی و انگلیسی تنظیم گردید که همه متون دارای اعتبار یکسان می‌باشند. در صورت اختلاف در تفسیر متون، متن انگلیسی ملاک خواهد بود.

از طرف

دولت جمهوری اسلامی ایران

از طرف

دولت جمهوری صربستان

دفتر هیئت دولت

پیوست

-۱ مسیرهایی که شرکت (های) هواپیمایی تعیین شده جمهوری اسلامی ایران می‌تواند خدمات هواپی را مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

نقاط مبدأ	نقاط واسط	نقاط مقصد	نقاط ماوراء
-----------	-----------	-----------	-------------

هر نقطه در جمهوری صریستان	هر نقطه در جمهوری	هر نقطه در جمهوری ایران	هر نقطه در جمهوری اسلامی ایران
---------------------------------	----------------------	----------------------------	-----------------------------------

-۲ مسیرهایی که شرکت (های) هواپیمایی تعیین شده جمهوری صربستان می‌تواند خدمات هواپی را مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

نقاط مبدأ	نقاط واسط	نقاط مقصد	نقاط ماوراء
-----------	-----------	-----------	-------------

هر نقطه در جمهوری اسلامی ایران	هر نقطه در جمهوری	هر نقطه در جمهوری	هر نقطه در جمهوری اسلامی ایران
--------------------------------------	----------------------	----------------------	-----------------------------------

دفتر هیئت دولت

تذکر:

- ۱- هر شرکت هواپیمایی تعیین شده می‌تواند نقاط واسط و نقاط ماوراء مشخص شده در پیوست این موافقتنامه را در شرایطی مورد بهره‌برداری قرار دهد که حق بهره‌برداری از آزادی پنجم حمل و نقل بین این گونه نقاط و سرزمین طرف متعاهد دیگر اعمال نگردد مگر اینکه در این مورد بین دو طرف متعاهد توافقی بهعمل آمده باشد.
 - ۲- از نقاط واسط و نقاط ماوراء در هر یک از مسیرهای مشخصه می‌توان به اختیار شرکت‌های هواپیمایی تعیین شده در هر پرواز یا کلیه پروازها صرفنظر نمود.
 - ۳- تعداد پروازها و انواع هواپیماهای شرکت‌های هواپیمایی تعیین شده بهشرط تایید مقام‌های هواپیمایی دو طرف متعاهد بین شرکت‌های هواپیمایی تعیین شده مورد توافق قرار خواهد گرفت.
 - ۴- شرکت‌های هواپیمایی تعیین شده طرف‌های متعاهد در بهره‌برداری یا تداوم خدمات مورد توافق در مسیرهای مشخص شده، می‌توانند با تأیید مقام‌های هواپیمایی طرف‌های متعاهد ترتیبات بازاریابی مشارکتی همچون ترتیبات اشتراک‌گذاری کد را برقرار کنند.
- خدمات هوانی

دفتر هیئت دولت

AIR SERVICES AGREEMENT
BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE ISLAMIC REPUBLIC OF IRAN
AND
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF SERBIA

دفتر هیئت دولت

۴۳

۲۱۶۱